

Katowice, dnia 20 grudnia 1993 roku

L. dz. PSOZ-53400/R/223/3/93

Numer rejestru A/1539/93

DECYZJA

W SPRAWIE WPISANIA DOBRA KULTURY DO REJESTRU ZABYTKÓW "A"

Na podstawie art. 5 pkt. 6, art. 8 ust. 1 pkt. 2 i art. 14 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 15 lutego 1962 roku o ochronie dóbr kultury i o muzeach (Dz. U. Nr 10, poz. 48, z 1983 r. Nr 38, poz. 173, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 i z 1990 r. Nr 56, poz. 322) oraz art. 104 Kpa w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego na wniosek Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu

o r z e k a m:

wpisać do rejestru zabytków województwa katowickiego pod numerem rejestru A/1539/93 następujące dobro kultury:

Zespół zabudowy dawnej Kopalni "Królowa Luiza" w Zabrzu-Zaborzu przy ulicy Wolności 402, który tworzą następujące obiekty:

- 1) budynek nadszybia dawnego szybu Carnall (obecnie Zabrze II),
- 2) budynek maszynowni dawnego szybu Carnall (obecnie Zabrze II),
- 3) budynek dawnej maszynowni szybu Prinz Schonaich (obecnie Zabrze I),
- 4) dawny budynek kompresorów i rozdzielnia 6kV,
- 5) budynek dawnej łaźni łańcuskowej i markowni,
- 6) budynek dawnej skraplarni powierza (warsztat elektryczny),
- 7) budynek dawnego magazynu (obecnie warsztat; Biuro TM),
- 8) budynek dawnej cechowni (obecnie sklep meblowy).

Zespół stanowi własność Kopalni Węgla Kamiennego "ZABRZE-BIELSZOWICE" w Zabrzu (KW 1193, nr rej. 9373, działki 2044/113 i 3037/133; KW 1193, nr rej. 9377, działka 18; KW 1110, nr rej. 8704, działki 384/122 i 3038/133).

W granicach obejmujących cały zespół wraz z otoczeniem, jego układ przestrzenny oraz ciągi komunikacyjne (łącznie z dawną bocznicą kolejową zakładu przeróbczego) - według rozgraniczeń naniesionych na mapce, stanowiącej integralną część niniejszej decyzji.

Załączniki:

1. Opis zespołu
2. Mapka sytuacyjna w skali 1 : 1000
3. Pouczenie o skutkach wpisu zespołu do rejestru zabytków

Otrzymują:

1. Kopalnia Węgla Kamiennego "Zabrze-Bielszowice"
ul. Lompy 11, 41-800 Zabrze
2. Muzeum Węgla Kamiennego w Zabrzu
ul. 3 Maja 19, 41-800 Zabrze

Do wiadomości

1. Rudzka Spółka Węglowa
ul. Kokota 168, 41-711 Ruda Śląska 11
2. Prezydent Miasta Zabrze
Urząd Miejski
ul. Powstńców 5/7, 41-800 Zabrze
3. Wydział Architektury Urzędu Miejskiego w Zabrzu
ul. Powstńców 5/7, 41-800 Zabrze
4. Wydział Geodezji i Gospodarki Gruntami
Urzędu Miejskiego w Zabrzu
ul. Powstńców 5/7, 41-800 Zabrze
5. Urząd Rejonowy w Gliwicach
ul. Zygmunta Starego 17, 44-100 Gliwice
6. Ośrodek Dokumentacji Zabytków
Aleje Ujazdowskie 6, 00-461 Warszawa
7. Ministerstwo Przemysłu
ul. Wspólna 4, Warszawa
8. Wydział Architektury i Krajobrazu
Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach
ul. Jagiellońska 25, 40-032 Katowice
9. Sąd Rejonowy w Zabrzu - Wydział Ksiąg Wieczystych
10. 2 x a/a

ZAŁĄCZNIK NR 1.
do decyzji nr A/1539/93
z dnia 20 grudnia 1993 r.

OPIS ZESPOŁU

Zespół zabudowy dawnej Kopalni "Królowa Luiza" (obecnie Zabrze Zachód) znajduje się w południowo-wschodniej części Zabrza, w dzielnicy Zaborze, na północ i południe (cechownia) od ulicy Wolności, pomiędzy ulicami Kupea, Wawelską oraz Pawliczka. Od wschodu przylega bezpośrednio do terenu elektrowni.

Zabudowę tworzy kompleks budynków w układzie rozproszonym. Centrum zespołu stanowią budynki nadszybia i maszynowni szybu Carnall (obecnie Zabrze II) z parową maszyną wyciągową. Pozostałe budynki usytuowane są na południowy zachód, północ, wschód i południe od nich. Część obiektów uległa przekształceniom w związku ze zmianą funkcji, nie wpłynęło to jednak na ich wartości zabytkowe.

Chroniony fragment zabudowy tworzą:

1. **Budynek nadszybia szybu Carnall (obecnie Zabrze II) z wieżą wyciągową,** powstały w 1870 roku, kilkakrotnie przebudowywany. Budynek o ścianach konstrukcji szkieletowej, stalowej, nitowanej, z wypełnieniem cegłą ceramiczną. Dach w konstrukcji stalowej, pokryty blachą falistą. Otwory okienne prostokątne ze ślusarką wielodzielną, wielopoziomową. Otwory bramne prostokątne ze ślusarką pełną, dwuskrzydłową, przesuwną. Obiekt na rzucie prostokąta, o zwartej bryle i zróżnicowanym gabarycie, z nadświetlem. Elewacja południowo-zachodnia dwukondygnacyjna, pięcioosiowa, o układzie zbliżonym do symetrii. Elewacja północno-zachodnia trzyosiowa, symetryczna, dwukondygnacyjna, podniesiona w części środkowej konstrukcją nadświetla z otworem technologicznym. We wnętrzu pomosty technologiczne i urządzenia szybowe: zapory torowe i zapychaki wózków z napędem linowym.

2. **Budynek maszynowni szybu Carnall (obecnie Zabrze II),** powstały w 1870 roku, przebudowany w latach 1928-1930. Obiekt na rzucie prostokąta, o zwartej bryle, dwukondygnacyjny. Budynek o ścianach konstrukcji murowanej z cegły ceramicznej, nietynkowany, o otworach okiennych i drzwiowych prostokątnych, ze ślusarką wielodzielną i wielopoziomową. Dach dwuspadowy płaski, pokryty eternitem falistym. Elewacja południowo-zachodnia czteroosiowa, symetryczna, z lizenami pomiędzy osiami, łączonymi w strefie podokapowej pasem płaskiego muru. Elewacja północno-zachodnia trzyosiowa, symetryczna, z lizenami między osiami. W osi środkowej dwa otwory technologiczne (linowe). Elewacja południowo-wschodnia trzyosiowa, symeryczna, z lizenami pomiędzy osiami. W osi centralnej w pierwszej kondygcji otwór drzwiowy, przy którym murowany podest ze stopniami schodów. W drugiej kondygnacji

6. Budynek dawnej skraplarni powietrza (obecnie warsztat elektryczny), powstały w 1916 roku.

Obiekt o rzucie na planie zbliżonym do litery "L", o zwartej bryle, w części niższej jednokondygnacyjny, w części wyższej dwukondygnacyjny, częściowo podpiwniczony. Budynek o ścianach w konstrukcji szkieletowej, stalowej, z wypełnieniem cegłą ceramiczną, tynkowany. Otwory okienne i drzwiowe prostokątne, ze ślusarką okienną wielodzielną, a drzwiową pełną dwuskrzydłową. Dach konstrukcji samonośnej z blachy falistej nitowanej.

Elewacje obydwu części budynku posiadają wzodrębniiony ceglany cokół oraz mury z regularnym podziałem konstrukcyjnym na pola w trzech rzędach, w których okna i drzwi. We wnętrzu warsztat elektryczny, w części południowej komory stacji trafo oraz garaże.

7. Budynek dawnego magazynu (obecnie warsztat), powstały na początku XX wieku.

Obiekt na rzucie kwadratu, o zwartej bryle, półtorakondygnacyjny, niepodpiwniczony, o ścianach konstrukcji szkieletowej drewnianej, wypełnionej cegłą. Otwory okienne prostokątne, ze ślusarką wielodzielną i wielopoziomową oraz otwory drzwiowe prostokątne, ze stolarką dwu- lub jednoskrzydłową. Dach dwuspadowy, kryty papą.

Elewacja północna trzyosiowa (dwa okien i drzwi), elewacja wschodnia trzyosiowa (trzy okna, w tym jedno zdwojone), elewacja południowa dwuosiowa (okna), elewacja zachodnia dwuosiowa (drzwi i okno).

Wnętrze podzielone na pomieszczenia pozbawione dawnego wyposażenia.

8. Budynek dawnej cechowni (obecnie sklep meblowy przy ulicy Wolności 385), powstały około 1870 roku.

Obiekt na rzucie zbliżonym do prostokąta, o bryle zwartej, jednokondygnacyjny, podpiwniczony. Ściany konstrukcji murowanej z cegły, tynkowane. Otwory okienne prostokątne, zamknięte łukiem pełnym. Drzwi i bramy prostokątne, ze współczesną ślusarką i stolarką. Dach kryty papą.

Elewacja północno-wschodnia jednokondygnacyjna, dziewięcioosiowa, z centralnym ryzalitem, nad którym sygnaturka. Wszystkie otwory przemurowane (zachowane opaski nadokienne). Elewacja południowo-wschodnia (dobudówka) trzyosiowa. Elewacja południowo-zachodnia ośmioosiowa, w osiach otwory okienne (w osiach od pierwszej do szóstej zamurowane od wewnątrz). Z północnego zachodu obiekt przylega na całą szerokości do budynku mieszkalnego.

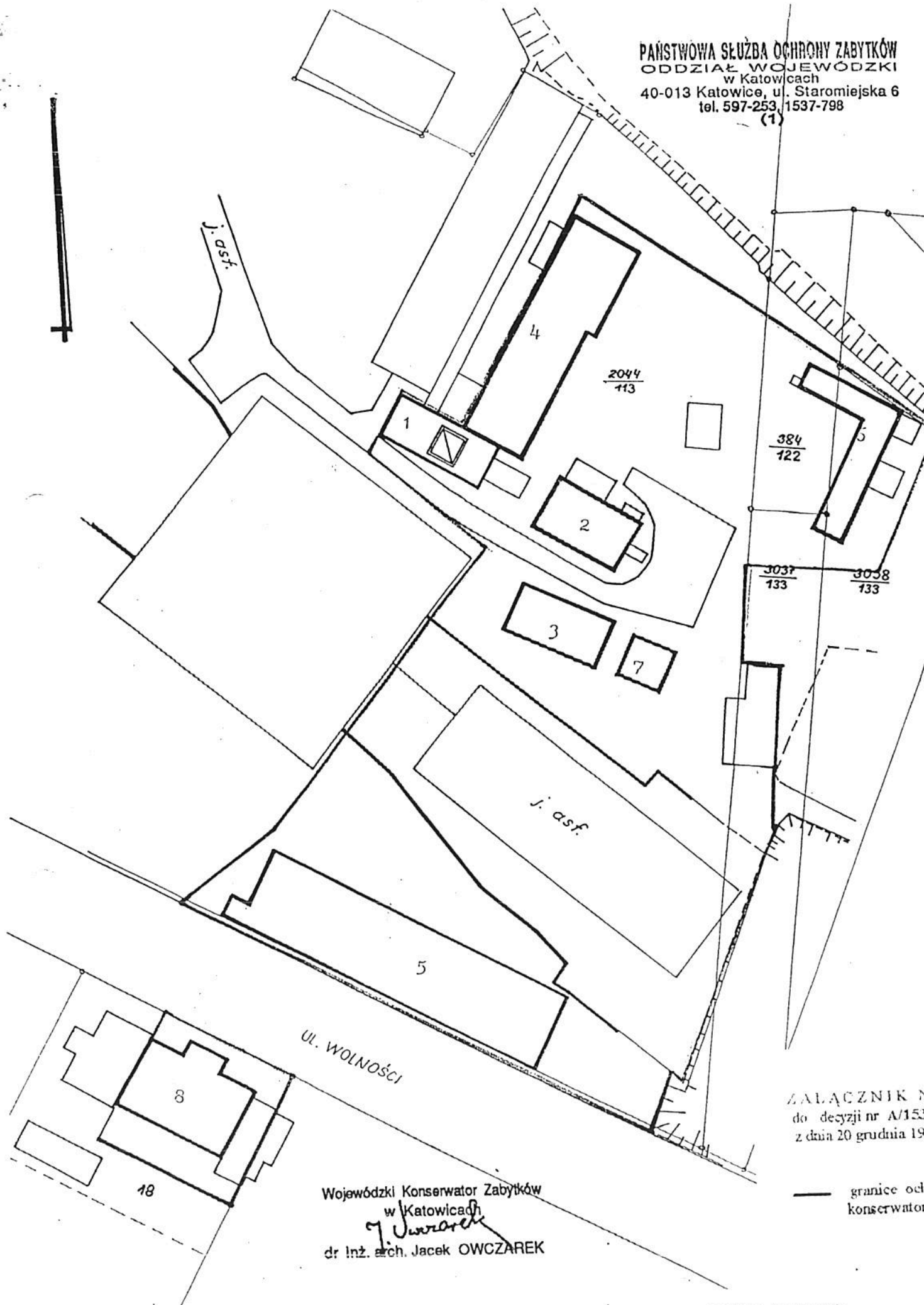
Wnętrze pozbawione wyposażenia.

Wojewódzki Konserwator Zabytków

w Katowicach

dr inż. arch. Jacek OWCZAREK

PAŃSTWOWA SŁUŻBA OCHRONY ZABYTKÓW
 ODDZIAŁ WOJEWÓDZKI
 w Katowicach
 40-013 Katowice, ul. Staromiejska 6
 tel. 597-253, 1537-798
 (1)

ZALĄCZNIK
 do decyzji nr A/153
 z dnia 20 grudnia 19

Wojewódzki Konserwator Zabytków
 w Katowicach
J. Owczarek
 dr inż. arch. Jacek OWCZAREK

— granice od
 konserwator

KOPALNIA WĘGLA KAMIENNEGO ZABRZE - BIELSZOWICE. POLE ZACHOD
 PLAN OGÓLNOZBIORCZY 1:1000

P O U C Z E N I E O SKUTKACH WPISU DO REJESTRU ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH

Wpisanie do rejestru zabytków pociąga za sobą następujące skutki wymienione w ustawie z dnia 15 lutego 1962 roku o ochronie dóbr kultury i o muzeach (Dz. U. Nr 10, poz. 48, z 1983 r. Nr 38, poz. 173, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 i z 1990 r. Nr 56, poz. 322).

Art. 19

Organy służby konserwatorskiej mają prawo umieszczać na zabytkach nieruchomych odpowiednie znaki lub napisy.

Art. 21

1. Wszelkie prace i roboty przy zabytkach oraz prace archeologiczne i wykopaliskowe wolno prowadzić tylko za zezwoleniem właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Art. 25

1. Właściciel i użytkownik zabytku, w zakresie określonym przepisami prawa, obowiązany jest dbać o jego zachowanie, a w szczególności:

- 1) zabezpieczyć przed zniszczeniem, uszkodzeniem i dewastacją,
- 2) niezwłocznie zawiadomić właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków o wydarzeniach mogących mieć wpływ ujemny na stan i zachowanie zabytków,
- 3) zawiadomić w ciągu jednego miesiąca wojewódzkiego konserwatora zabytków o przejściu własności zabytku na inną osobę lub o oddaniu zabytku nieruchomego w całości w użytkowanie, najem lub dzierżawę.

Art. 27

1. Bez zezwolenia właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków nie wolno zabytków przerabiać, odnawiać, rekonstruować, konserwować, zabudowywać, odbudowywać, zdobić, uzupełniać, rozkopywać, ani dokonywać żadnych innych zmian.
2. Bez zezwolenia właściwego konserwatora zabytków nie wolno przemieszczać zabytków nieruchomych z naruszeniem skomponowanego lub ustalonego tradycją układu terenowego ani też przenosić lub wyciągać zabytków ruchomych z naruszeniem skomponowanych lub ustalonych tradycją wnętrz budownictwa świeckiego i sakralnego.
3. Przepisy ust. 1 stosuje się również do robót mogących przyczynić się do zszpecenia otoczenia zabytku nieruchomego lub widoku na ten zabytek.
4. Udzielenie zezwolenia na roboty wymienione w ust. 1-3 wojewódzki konserwator zabytków może uzależnić od wykonania badań i dokumentacji zabytku.

Art. 30

1. Wojewódzki konserwator zabytków, uznając potrzebę przeprowadzenia konserwacji zabytku, może nakazać właścicielowi lub użytkownikowi dokonanie robót konserwatorskich w określonym terminie. W stosunku do zabytku nieruchomego wojewódzki konserwator zabytków działa w porozumieniu z organami nadzoru budowlanego.

Art. 31

1. Właściciel lub użytkownik zabytku, nie stanowiącego własności Państwa powinien w terminie jednego miesiąca od dnia doręczenia nakazu (art. 30 ust. 1) oświadczyć na piśmie, czy wykona nakazane roboty we własnym zakresie i na własny koszt.
2. Wykonanie robót ze środków państwowych może nastąpić, gdy właściciel nie złoży oświadczenia przewidzianego w ust. 1 lub nie rozpocznie, lub nie zakończy robót w wyznaczonym terminie, albo jeżeli też prowadzi roboty w sposób opieszały, wykluczający zakończenie robót w wyznaczonym terminie. Decyzja wojewódzkiego konserwatora zabytków jest natychmiast wykonalna.

Art. 78

Kto będąc właścicielem lub użytkownikiem zabytku:

- 1) *nie zabezpieczy zabytku przed zniszczeniem, dewastacją lub uszkodzeniem,*
- 2) *nie zawiadomi wojewódzkiego konserwatora zabytków:*
 - a) *o wydarzeniach mogących mieć ujemny wpływ na stan i zachowanie zabytku,*
 - b) *o przejściu własności lub użytkownia zabytku na inną osobę,*
 - c) *o nabyciu zarejestrowanego zabytku w drodze spadku lub zapisu albo*
 - d) *o zmianie miejsca, w którym znajduje się zarejestrowany zabytek ruchomy podlega karze aresztu albo grzywny.*

Art. 7 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1992 roku o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 1991 r. Nr 9, poz. 31):

- zwalnia się od podatku od nieruchomości budynki i grunty wpisane do rejestru zabytków, pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji zgodnie z przepisami o ochronie zabytków, z wyjątkiem części zajmowanych na prowadzenie działalności gospodarczej.

Art. 4 ust. 1 pkt. 9 lit. "d" ustawy z dnia 28 lipca 1983 roku o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 1983 r. Nr 45, poz. 207 i z 1989 r. Nr 74, poz. 443):

- zwalnia się od podatku nabycie przez osoby zaliczone do I i II grupy podatkowej, zabytków nieruchomych, jeżeli nabywca zabezpiecza je i konserwuje zgodnie z obowiązującymi przepisami.